

Διαδοχή και Κληρονομικός Προγραμματισμός

Οκτώβριος 2017

pwc

Ένα συμβάν όπως ατύχημα, σοβαρή ασθένεια ή θάνατος δημιουργεί νέα δεδομένα στην προσωπική και επαγγελματική μας ζωή, στην οικογένεια και στην επιχείρηση.

Πως λοιπόν μπορεί να διασφαλιστεί η συνέχεια και να αποφευχθούν τυχόν ανεπιθύμητες και αρνητικές επιπτώσεις;

Διαθήκη / Διορισμός Αντιπροσώπου

Η σύνταξη διαθήκης είναι δυνατόν να εξυπηρετήσει αυτό το σκοπό. Όμως, όχι πάντα. Για παράδειγμα στην Κύπρο και στις χώρες όπου το Εθνικό Δίκαιο δεν αναγνωρίζει την απόλυτη ελευθερία διάθεσης προσωπικής περιουσίας με διαθήκη (πλείστες Ευρωπαϊκές) οι υποχρεωτικοί κανόνες διανομής (forced heirship rules) θα υπερισχύσουν. Ως αποτέλεσμα οι επιθυμίες και ο σχεδιασμός μας είναι πιθανόν να μην ικανοποιηθούν πλήρως. Επίσης, στις περιπτώσεις όπου κάποιος έχει σχέση με ή περιουσιακά στοιχεία σε περισσότερες από μια χώρες, η χρήση διαθήκης δεν διασφαλίζει απαραίτητα την πλήρη ικανοποίηση των επιθυμιών ή σχεδιασμών του. Σε κάθε περίπτωση, η διαδοχή (είτε με τη χρήση διαθήκης είτε με την εφαρμογή των εθνικών κανόνων κληρονομικής διαδοχής) είναι δυνατόν να δημιουργήσει προβλήματα, νομικά, φορολογικά και άλλα όπως για παράδειγμα:

- Θέματα διαχείρισης περιουσίας που περιέρχεται σε ανήλικους ή ανίκανους π.χ. μετοχές της επιχείρησης, ποιος εξασκεί δικαιώματα ψήφου.
- Φορολογικές υποχρεώσεις όπως η επιβολή φόρου μεταβίβασης, φόρου κληρονομιάς ή άλλων ανάλογων φόρων.
- Διαμάχες μεταξύ των κληρονόμων ειδικότερα αν υπάρχουν ιδιαίτερες περιπτώσεις όπως περισσότεροι από ένα γάμοι με παιδιά.
- Κατατεμαχισμό περιουσιακών στοιχείων με ότι αυτό σημαίνει όπως π.χ. εξ αδιαιρέτου μερίδια σε ακίνητη περιουσία, απώλεια πλειοψηφικού πακέτου σε εταιρεία/επιχείρηση και μείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων.

Σε περίπτωση ατυχήματος ή σοβαρής ασθένειας και γενικά σε περίπτωση όπου κάποιος καθίσταται (μόνιμα ή προσωρινά) ανίκανος να διαχειρίζεται τις υποθέσεις του, η δυνατότητα διορισμού αντιπροσώπου εκ των προτέρων ειδικά για αυτό το σκοπό δεν υπάρχει πάντα. Ως αποτέλεσμα, ακολουθείται η διαδικασία για διορισμό αντιπροσώπου/ διαχειριστή μέσω δικαστηρίου (και μια τέτοια διαδικασία δεν είναι ευχάριστη, εύκολη ή γρήγορη).

Εμπιστεύματα (Trusts)

Τα εμπιστεύματα (trusts) διαχρονικά αποτελούν ένα ελκυστικό, πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο διασφάλισης της συνέχειας (continuity) στις πιο πάνω περιπτώσεις ακόμα και σε περίπτωση θανάτου.

Τα εμπιστεύματα (trusts) είναι διαδεδομένα κυρίως σε χώρες όπου εφαρμόζεται το Αγγλοσαξωνικό Δίκαιο. Έχουν προέλευση την Αγγλία και ιστορία πέραν των 1000 χρόνων. Συνοπτικά ένα εμπιστευμα (trust) θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια νομική διευθέτηση η οποία δημιουργεί καθεστώς διαχείρισης περιουσίας. Δημιουργείται από τον ιδιοκτήτη περιουσίας είτε εν ζωή (με σχετικό έγγραφο) είτε κατά το θάνατο (με διαθήκη).

Συγκεκριμένα ο ιδιοκτήτης της περιουσίας, δηλαδή ο δημιουργός ή ιδρυτής του εμπιστεύματος (settlor) μεταβιβάζει περιουσία ή σε περίπτωση θανάτου του η περιουσία περιέρχεται στους εμπιστευματοδόχους ή επιτρόπους του εμπιστεύματος (trustees). Οι επιτρόποι εμπιστεύματος είναι υποχρεωμένοι να διαχειρίζονται την περιουσία προς όφελος άλλων προσώπων, των δικαιούχων ή ωφελούμενων (beneficiaries) ή προς εξυπηρέτηση σκοπών, κοινωφελών ή άλλων όπως καθόρισε ο ιδρυτής/δημιουργός του εμπιστεύματος στο έγγραφο εμπιστεύματος ή στη διαθήκη του. Ο επιτρόπος του εμπιστεύματος αποκτά την περιουσία του ιδρυτή/δημιουργού του εμπιστεύματος (η οποία, εγγράφεται στο όνομα του) και είναι υποχρεωμένος να τη διατηρεί ξεχωριστά από τη δική του και να τη διαχειρίζεται αποκλειστικά προς όφελος των δικαιούχων/ωφελουμένων σύμφωνα με τους όρους του εμπιστεύματος και να την αποδίδει μαζί με τυχόν εισοδήματα που αποδίδει σε αυτούς (είτε μέσω περιοδικών ή τακτικών πληρωμών, είτε με τη λήξη του εμπιστεύματος είτε με την έλευση άλλου καθοριστικού γεγονότος).

Χρήση Εμπιστευμάτων

Τα εμπιστεύματα χρησιμοποιούνται για διάφορους σκοπούς όπως:

- Για την κατοχή/ διαχείριση περιουσίας προς όφελος δύο και περισσότερων γενεών.
- Για την κατοχή/ διαχείριση περιουσίας προς όφελος ανηλίκων, ορφανών ή παιδιών διαζευγμένων.
- Για την προστασία περιουσίας από επιπόλαιους, ανώριμους ή ασώτους μιας οικογένειας.
- Για τη στήριξη προσώπων σε ιδιαίζουσες περιπτώσεις όπως τα παιδιά εκτός γάμου.
- Για τη δωρεά περιουσίας σε παιδιά και την προστασία της από διαμάχες σε περιπτώσεις διαζυγίου.
- Για την αντιμετώπιση μελλοντικών αναγκών μιας οικογένειας όπως οι σπουδές, η υγεία, η συνταξιοδότηση.
- Για προστασία περιουσίας από τρίτους (asset protection) όπως σε περιπτώσεις όπου κάποιος λόγω εργασίας ή άλλης δραστηριότητας εκτίθεται στον κίνδυνο απαιτήσεων από τρίτους ή υπάρχουν άλλοι λόγοι που να επιβάλουν τη δημιουργία ενός πλαισίου προστασίας της περιουσίας.
- Για αντιμετώπιση ιδιαίτερων και ιδιαίζουσων περιστάσεων όπως ο ξαφνικός θάνατος, η σοβαρή ασθένεια σε νεαρή ηλικία με ανήλικα παιδιά ή παιδιά με ειδικές ανάγκες ή άτομα χωρίς παιδιά ή στενούς συγγενείς.

- Για ευελιξία και προσαρμογή σε προσωπικές ή άλλες μεταλλασσόμενες συνθήκες όπως σε περίπτωση αγάμων με σεβαστή περιουσία όπου ο δημιουργός επιθυμεί να διατηρήσει ευελιξία κινήσεων και επιλογών, περίπτωση παιδιών από δύο ξεχωριστούς γάμους με διαφορετικές ηλικίες και ανάγκες.
- Για δωρεές για κοινωφελείς σκοπούς ή ιδρύματα.

Συχνά Ερωτήματα

Τα πιο κάτω ερωτήματα συχνά απασχολούν το δημιουργό ενός εμπιστεύματος πριν από τη δημιουργία του και αφορούν τη διαδικασία δημιουργίας και τη διαχείρισή του. Σε όλα τα πιο κάτω ερωτήματα η απάντηση είναι θετική. Η ευελιξία που παρέχεται είναι απεριόριστη.

- Μπορώ να διορίσω ως επίτροπο του εμπιστεύματος φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή επαγγελματίες; Έχω άλλη επιλογή; Μπορώ να τον αντικαταστήσω;
- Μπορώ να μεταβιβάσω κινητή, ακίνητη περιουσία σε εμπιστευμα; Μπορώ να προσθέσω και άλλη περιουσία στο μέλλον; Μπορώ να έχω δικαιώματα πάνω ή σε σχέση με την περιουσία εμπιστεύματος; Μπορώ να τη χρησιμοποιώ; Μπορώ και αν ναι πως, να έχω λόγο στον τρόπο διαχείρισης της περιουσίας;
- Μπορώ να επιλέξω και να καθορίσω τους δικαιούχους του εμπιστεύματος; Μπορώ να περιλάβω και παιδιά ή εγγόνια που τυχόν να αποκτήσω μετά τη δημιουργία του εμπιστεύματος; Μπορώ να αποκλείσω κάποιο δικαιούχο στο μέλλον;
- Μπορώ να επιλέξω και να καθορίσω πότε θα δικαιούνται να λάβουν την περιουσία ή μέρος της ή το εισόδημα της οι δικαιούχοι; Πότε θα ενημερωθούν ότι είναι δικαιούχοι του εμπιστεύματος ή τα δικαιώματα, συμφέροντα ή μερίδια τους;
- Μπορώ να καθορίσω και να περιορίσω τις εξουσίες των επιτρόπων του εμπιστεύματος; Μπορώ να καθορίσω μηχανισμό ελέγχου; Μπορώ να εξασφαλίσω ότι θα λογοδοτούν και θα εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους;
- Μπορώ να ακυρώσω το εμπιστευμα ή να το διαφοροποιήσω;

Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε

Αν σκέφτεστε ή σας απασχολεί ο σχεδιασμός κληρονομικού προγραμματισμού ή η διαδοχή, ή η συνέχεια σε περίπτωση θανάτου ή ανικανότητας, τότε η δημιουργία ενός εμπιστεύματος προσφέρει αρκετές επιλογές και απαντήσεις. Εμείς στην PwC Κύπρου αλλά και στο εξωτερικό έχουμε τη γνώση και την εξειδίκευση να σας εξυπηρετήσουμε προσφέροντας ολοκληρωμένες προτάσεις και λύσεις από κάθε άποψη νομική, φορολογική, σχεδιασμού και διαχείρισης. Μπορούμε να διαβουλευθούμε μαζί σας, να σας συμβουλευθούμε, να σας προτείνουμε ιδέες και καλές πρακτικές, να σχεδιάσουμε αποτελεσματικούς τρόπους υλοποίησης των ιδεών και επιθυμιών σας, να συντάξουμε τα σχετικά νομικά έγγραφα, να εξασφαλίσουμε εφόσον χρειάζεται επίσημα τη θέση των Φορολογικών Αρχών για φορολογικά θέματα, να κωδικοποιήσουμε τον τρόπο διακυβέρνησης του εμπιστεύματος, τη διαχείριση του και της περιουσίας του και να παρέχουμε υπηρεσίες διαχείρισης και συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Επικοινωνία

Σπύρος Α Ευαγγέλου
Συνέταιρος
Υπεύθυνος ΔΕΠΕ
S.A. Evangelou & Co LLC
spyros.evangelou@cy.pwclegal.com

Πέτρος Ν Μαρουδιάς
Συνέταιρος
Υπηρεσίες Διεθνών Ιδιωτών Πελατών
petros.maroudias@cy.pwc.com

PricewaterhouseCoopers Ltd
PwC Central, 43 Demostheni Severi Avenue,
CY-1080 Nicosia, Cyprus
P O Box 21612, CY-1591 Nicosia, Cyprus
Tel:+357-22 555 000, Fax:+357-22 555 001

Αντώνης Χατζηλουκάς
Υπεύθυνος Συνέταιρος
Υπηρεσίες Ιδιωτικού Πλούτου
tony.hadjiloucas@cy.pwc.com